

چهار گنج نیکوکاری

محمد تقی صرفی پور

مقدمه

بعد از حمد و ثنای خداوند سبحان و صلوات و درود بر سید انبیاء محمد

مصطفی و آل طاهرینش

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَىٰ لَهُمْ وَحُسْنُ مَآبٍ (رعد 29)

، کسانی که ایمان آوردند، و کارهای شایسته انجام دادند، برای آنان زندگی خوش و با سعادت و بازگشتی نیک است

امام محمد باقر (ع) نیز می فرماید: **اربع من كنوز البر: كتمان الحاجه^ه و**

كتمان الصدقه^ه و كتمان الوجد و كتمان المصيبة^ه؛ چهار چیز از

گنج های

⁽¹⁾ تحف العقول، ص ۲۹۵؛ بحار الانوار، بیروت، ج ۷۵، ص ۱۷۵؛ منتهی الامال ج ۲ ص ۱۴۲

نیکوکاری است: پنهان داشتن حاجت، صدقه پنهانی، نهان داشتن درد و نهان داشتن مصیبت.

اگر همه به این توصیه عمل کنند قدمهای بلندی در تقویت ایمان و اخلاص خود برداشته اند و در زندگی موفق تر خواهند بود.

ما در این کتاب پیرامون این چهار گنج نیکوکاری مطالب متنوعی آورده ام. امید است مفید واقع گردد.

بهار. ۱۴۰۴ کرمانشاه

چهار گنج بهشت

مخفی کردن مشکلات و مصیبت ها

هر انسانی در زندگی دچار بلا و مصیبت و مشکلات متعدد میشود...
انسان باید نه تنها مشکلات خود را برای غیر نگوید بلکه تا انجایی که می
تواند آنها را از دیگران مخفی نگه دارد...

از جمله عیبهای بعضی از مردم این است که مشکلات و دشواریهای
خود را نزد دیگران مطرح می کنند که این کار عزت نفس را لکه دار
می کند. و احترام ادم را پایین می اوره...

به داستان زیر در این مورد توجه نمائید:

مفضل بن قیس در اثر گرفتاری مالی نزد امام صادق (علیه السلام) آمد
و از وضع زندگی خود لب به شکایت گشود و به امام عرض کرد مبلغی

بدهکارم. نمی دانم چگونه بدهی خود را ادا کنم و برای هزینه زندگی در آمدی ندارم و ... امام دستور دادند کیسه حاوی چهارصد دینار طلا برای او آوردند و بعد فرمود: هرگز برای مردم گرفتاری خود را بازگو مکن زیرا نخستین اثرش این است که **وانمود می شود تو در صحنه زندگی شکست خورده ای** ^۲.

مخصوصا مشکلات مالی و فقر و نداری را نباید گفت

علی (علیه السلام) می فرماید:

((**رضی بالذل من کشف ضره لغيره**) ^۳)

راضی شده به ذلت کسی که گرفتاریش را برای غیر ظاهر کند.

شاعر گوید:

پیش همه گر کنی عم خویش بیان

ای بس که بجای سود بینی تو

زیان

^۲ الکافی، ۴/۲۱

^۳ غررالحکم، ۲۶۳

آنکس که کند فقیری خویش عیان

بیهوده برد عزت خود را ز میان

امام علی علیه السلام:

اظهار پریشانی و بیچارگی، فقر می آورد^۴.

اکثر مردم عادت دارند که وقتی به دوستان و رفقای خود می رسند سفره

دل خود را باز می کنند و مشکلات زندگی را برای آنها نقل می نمایند.

مثلا میگه دامادم داره دخترمو طلاق میده! پسرم چکش برگشته بردنش

زندان! طلبکارا اومدند درخونه ام و نمیدونم چکار کنم! قسطام عقب

افتاده! دیروز تصادف کردم خسارت زیادی به ماشینم وارد شده! با فلانی

دعوام شد کار به دادگاه کشیده شده! تو اداره توییخم کردند! تو مصاحبه

رد شدم! از کار اخراج شدم! مغازه دار دیگه به من نسیه نمیده! دادگا حکم

داده خانه ام پلپ بشه و...

^۴ غررالحکم و دررالکلم، ح ۱۱۴۱

قبل از اینکه مشکلات را بگویند اگر نمره احترام آنها پیش مخاطبشان ۲۰ باشد بعد نقل مشکلات این احترام کاهش میابد و در نزد مخاطر ادمی فردی ضعیف و ناموفق به نظر می اید.

لذا اسلام توصیه کرده به هیچ وجه مشکلات خود را برای هیچ کس نگوید مگر برای کسی که قرار است کمک به حل مشکل ادم بکند... حتی نباید مشکلات رو به خانواده مثلا فرزندان یا همسر گفت. چون ذهن آنها هم درگیر میشود و جایگاه ادمی نزد آنها پایین می اید... اگر مرد تصادف کرد یا تو محل کار برایش مشکلی پیدا شد یا تو مصاحبه ای رد شد یا با کسی دعواش شد و امثال اینها. چه نیاز است که آنها را برا خانمش تعریف کند...

متاسفانه بعضی مردها ریز و درشت همه مسائل رو برا همسرشان تعریف می کنند و این باعث میشه اعتماد همسر به ادمی کاهش پیدا کنه و تو دلش بگه شوهرم معلومه ادم موفق نیست و...

بعضی می گند باید انسان همه چیزهارو به همسرش بگه !اگر نگه خیانته!

ولی این حرف درستی نیست و لازم نیست انسان همه چیزها رو به
همسرش بگه. و این علامت وفاداری نیست. وفاداری یعنی تا آخر با
همسرش بمونه و او را ترک نکنه و رها نکنه و حرمتش رو تا آخر زندگی
نگه داره.

اما هر انسانی اسراری داره که باید ان را در سینه خودش نگه داره و به
هیچ کس نگه.

حتی مرد لازم نیست مقدار درامدش رو برا زنش بگه. فقط باید خرجی
زن رو بده و کم نذاره.

بعضی مردها اینهارو رعایت نمی کنند لذا در زندگی مرتب با مشکل
برمیخورند!

مثلا میخواد پولی در جایی که صلاح است خرج کنه چون زنش از همه
چیزش خبر داره نمیذاره و مانع میشه. حتی بعضی زنها کارت شوهرش
دست اونهاست و فقط ماهانه یه پول توجیبی به شوهر می دهند!

مخفی کردن بیماری و درد...

معمولا انسان در طول زندگی بارها بیمار میشود از دل درد و سر درد و دندان درد گرفته تا بیماری های سخت تر مثل مرضی قلب و معده و دیابت و فشار خون و چربی خون و...

چه لزومی دارد انسان مریضیش رو برا دیگران بگه؟

چه فایده ای دارد؟

جز اینکه در ذهن مخاطب ما بجای اینکه یک ادم سالم و قوی و موفق به نظر بیاییم ،یک ادم غیر سالم و بیمار به نظر می اییم و قابل ترحم و... حتی اگر انسان یه مریضی کوچک مثل دل درد و دندان درد و کمر درد و امثال اینها گرفت نیاز نیست به همسر و فرزندان و والدین اطلاع بدهیم.

میگند عالمی موقعی که می خواست از دنیا برود به همسرش گفت حالا که دارم از دنیا میرم میخوام یه رازی بت بگم!من یک چشمم نمی دید!

حالا اگر این شخص همان اوایل زندگی این رو به زنش می گفت تو ذهن خانمش یک ادم یک چشم! و معیوب جا می افتاد نه یک ادم سالم!

اینکه انسان درد و بیماریش را به دیگران نگوید و گلایه و شکایت نکند بلکه صبر کند این علامت بالارفتن درجات ایمان و صبر وی است....

بعضی ادما تا کنار انسان می نشینند شروع می کنند به شگوه و گلایه از مریضی که دارند که مثلا فشارم بالا رفته! قندم پانصد شده! سرگیجه دارم! رفتم داروخانه قیمت دارو هام خیلی شده! شبها خوابم نمیبره! تا صبح پاهام درد می کرد! هر دکتري ميرم يه چيزي ميگه! و...

ولی بعضی ادما هم هستند اگر هزارتا مریضی دارند اصلا به روی خودشان نمی آورند و خود رو پیش دیگران ادم سالم و قوی نشان می دهند.

اسلام با دسته اول مخالفه و با دسته دوم موافقه!

دسته دوم نشان از صبر و تحملشان دارد. و خداوند سلام کرده به افراد صبور.

سلام علیکم بما صبرتم....

مخفی کردن صدقه...

ما اگر می خواهیم به نیارمندی کمک کنیم بهتر است پنهانی انجام دهیم پیشوایان معصوم می کوشیدند تا انفاق مال خود را مخفیانه انجام دهند. حضرت علی(ع) شخصا در دل شب انبان نان را به دوش می کشید و بدون کمک گرفتن از کسی، حتی غلامش، در خانه تک تک مستمندان (کوفه را می زد و به آنها غذا می داد. (ملحقات الاحقاق، ج ۸، ص ۵۸۰ امام باقر(ع) درباره صفات پدرش امام سجاد(ع) می فرماید که شب تاریک انبانی پر از کیسه های درهم و دینار - و گاهی غذا یا هیزم - به دوش می کشید و بر در خانه مستمندان می برد، در را می زد، هر که از خانه بیرون می آمد به او می داد و می رفت. (نصایح، آیت الله مشکینی)

: همسر شهید آیه الله حاج شیخ علی آقا قد 'وسی (ره) می گوید

ایشان یک گروه از بچه ها و نزدیکان را سراغ داشتند که هر سال یکماه مانده به عید می رفتند و اندازه لباس آنها را می گرفتند و نمره

کفش

. آنها را می پرسیدند و برای آنها لباس و کفش تهیه می کردند

یادم هست یکسال خانواده ای آمدند که خیلی بچ 'ه داشتند . یکی حتی

. یکی اندازه بچه ها را گرفت تا برایشان کفش و لباس تهیه 'ه

کند من به ایشان گفتم : شما که برای اینها لباس می خرید بچ 'ه

های ما :

محم 'دحسن و محم 'دحسین نیز هم سن اینها هستند . پس چرا برای اینها

چیزی نمی خرید ؟

ایشان پاسخ داد : اینها خودشان می

دانند عید ما روزی است که یک زندانی وجود نداشته باشد . عید روزی

. است که همه خوش باشند

ایشان با خانواده هایی که شوهرهایشان زندانی بودند سر می زدند ، آنها

را می خریدند و شبها به منزل آنها می بردند . حتی به منزل . نمی گفتند

که کجا می روند مایحتاج

. یک روز برادرش آمد و سراغ او را از من گرفت . گفتم : رفت بیرون

پرسید : این موقع شب کجا رفته ؟

. گفتم : نمی دانم

. گفت : می روم دنبالش

وقتی رفت و برگشت دیدم خیلی در فکر فرو رفته . بعدها گفت : می دانی آن شب علی آقا کجا رفته بود ؟

. گفتم : نه

گفت : او را پیدا کردم در حالی که دیدم به درب خانه ای رفت و به خانواده فلان آقای که در زندان بود کمک کرد...

شهید سید مجتبی هاشمی

هر وقت که از جبهه می آمدم، سری هم بهش می زدم. یک بار که پیشش رفتم گفت: «سید مرتضی! دو سه نیر برایم بفرست کارشان دارم؟» وقتی از چند و چون کارش پرسیدم، گفت که مقداری مواد غذایی و مصرفی برای خانواده نیازمندان آماده کرده، می خواهد برای پخشش برود.

خودم به همراه دو نفر دیگر آمدم پیشش. از قبل گونی هایی را آماده کرده بود. آنها را پر از مواد غذایی و گوشت و حتی ذغال می کردیم.

همه را پشت ماشین وانت لندروور گذاشتیم و شبانه به سمت یکی از محلات فقیر نشین شهر تهران حرکت کردیم

هر گونی را پشت یکی از خانه ها می گذاشت. کناری مخفی می شد. صاحب خانه در را باز می کرد، دور و اطراف را واری می کرد و با نگاهی به داخل گونی با خوشحالی آن را به درون خانه می برد

انفاق و صدقه پنهانی در سخنان معصومین

۱- از امام صادق علیه السلام نقل شده است که فرمود: ((یا عمار! اءلصدقة

و الله فی السر اءفضل من الصدقه فی العلانیة ؛ ای عمار! به خدا قسم

((. صدقه پنهانی برتر از صدقه علنی و آشکار است

۲- از امیر مؤمنان علی علیه السلام نقل شده است که فرمود: ((... صدقة

السر فانها تذهب الخطیئة و تطفیء غضب الرب ؛ صدقه پنهانی گناه را

((. می برد و غضب خداوند را خاموش می کند

۳- از امام صادق علیه السلام نقل شده است که فرمود: ((صدقة العلانیة

تدفع سبعین نوعا من البلاء و صدقة السر تطفیء غضب الرب ؛ صدقه

آشکار و علنی هفتاد نوع از بلا را دفع می کند و صدقه پنهانی غضب

((. خداوند را خاموش می کند

این پنهانی صدقه دادن چند فایده دارد:

یکی اینکه اخلاص انسان حفظ میشود و دچار ریاکاری و خودنمایی نمیشود.

یکی اینکه آبروی نیازمند حفظ می شود و او شرمنده نمی گردد.

سوم اینکه دیگران نمی توانند مانع انفاق گردند.

بارها بوده است افرادی می خواستند به کسی کمک کنند ولی خانواده وی مانع شدند.

بنده به مومنی گفتم حوزه به بخاری نیاز دارد گفت چهارتا اضافه دارم
برایتان می اورم. چند روز گذشت و خبری نشد. بعد ازش پرسیدم پس
چی شد؟ گفت خانمم گفته خودمان لازم داریم...

چهارمین فایده انست صدقه پنهان مانع دعوا و اختلاف میشود...

گاهی مرد می خواهد به مادر یا خواهر برادرش یا دیگر اقوام و دوستانش کمک کند اگر خانمش خبر دار شود شاید باعث دعوا و ناراحتی شود. چون زنها در این مورد دو دسته هستند. بعضی موافقند شوهرشان به فامیلش کمک کند و بعضی از زنها مخالفند و اگر بفهمند شوهرشان به فامیلش کمک مالی کرده ناراحت میشوند و دعوا راه می اندازند.

مخفی کردن نیاز...

چهارمین گنج این است که ادمی نیازش را از دیگران مخفی نگه دارد و از کسی درخواست کمک مالی نکند...

این هم یکی از درجات صبر و تحمل است.

درخواست کردن از دیگران و طمع به مال دیگران داشتن و قانع نبودن به داشته های خود

امام پنجم (علیه السلام) می فرماید: به خدا قسم هیچکس در سؤال را بر روی خود باز نمی کند مگر اینکه خداوند در فقر و فلاکت را بروی او باز کند.

امام صادق (علیه السلام) می فرماید: شیعیان ما مردمانی هستند که اگر از گرسنگی بمیرند دست نیاز به این و آن دراز نمی کنند . پیامبر خدا فرمودند: از دیگران چیزی نخواهید گرچه یک چوب مسواک باشد .

در حالات حضرت امام است که هیچوقت از خانواده اش مخصوصا همسرش درخواستی نکرد. مثلا اب بیاور. غذا درست کن. لباس هارو بشور و غیره.....

عده ای از انصار خدمت رسول خدا (صلی الله علیه وآله) آمدند و عرض کردند یا رسول الله آیا بهشت را برای ما ضمانت می کنید حضرت فرمود:

شما قول می دهید که از کسی چیزی طلب نکنید.

.....

همچنین در حالات علامه طباطبایی هم این گونه ذکر شده است. متأسفانه عده ای همیشه از دیگران توقع کمک مالی دارند و از آنها مرتب درخواست کمک می کنند و به این جهت آبروی خود را می برند و خوار و خفیف می شوند.

بعضی مردها، زنهای خود را نزد نهادها و ادارات و افراد خیر می فرستند تا از آنها درخواست کمک کنند و خود در خانه می نشینند! که این ها مورد نهی اسلام است و اسلام شدیداً با این اعمال مخالف است.